

Hana Ričel

PANDORINA KUTIJA

Prevela Jasmina Đorđević

Izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2013.

Za M, Dž i G

Srca i uma glad,
Pomor, bol i jad,
Jauci patnje, smeh ludila,
Sve nesreće što od tog trena
Žaloste i muče ljudski soj,
Sve su se u vazduh uzdigle
Iz zatvorske svoje odaje;
Jedino nada ostade u njoj.

Iz dela „The Masque of Pandora“
Henri Vodsvort Longfelou

Prolog

Poluprazan voz kloparao je kroz polja i oranice ka sivom betonskom prostranstvu grada. Jedna mlada žena sedela je sklupčana u udaljenom uglu poslednjeg vagona. Kosom je, kao velom, sakrivala suze. U džepu je nosila starinski broš. Prstima je gladila njegov hladni luk pre nego što bi ga još jednom prevrnula baš kada bi točkovi ritmično poskočili na šinama. Kada više nije mogla da se uzdrži, oslobodila je kopču i zarila iglu duboko u dlan.

Bila je to agonija, ali nije htela da prestane. Pritiskala je iglu sve dublje dok joj je topla krv curila niz zglob i rasipala grimiz po podu vagona.

Najzad, voz se trgao i zakočio. Kočnice su zaškripale.

Dok su pristizali na odredište, gurnula je okrvavljeni broš duboko u džep kaputa, dohvatila svoju torbu, a onda iskočila na peron.

Ljudi su jurišali oko nje. Dve žene su kreštale i grlile se. Visoki muškarac s turbanom žurio je ka izlazu na peron. Bubuljičavi tinejdžer premeštao se s noge na nogu gledajući naviše u raspored polazaka i gurajući punu šaku čipsa u usta. Svuda oko nje sve je vrvelo i brujalo, a ona je samo stajala na peronu, jedina nepokretna tačka, i duboko disala.

Znaci za podzemnu železnicu pokazivali su u jednom pravcu, ali ona nije obraćala pažnju na njih; nabacila je torbu na rame i pošla ka izlazu na ulicu. Koraćala je preko prepunog pešačkog prelaza i skrenula levo ka mostu. Big Ben se nazirao u daljini – bilo je tri minuta do dvanaest.

Išla je s ciljem – znala je kuda je pošla i šta treba da uradi. Ali onda je ugledala reku i stresla se od pogleda na nju, na tu pokretnu crnu masu koja je krivudala kroz grad. U svim njenim razmišljanjima u ovom

trenutku voda je bila siva i ravna, a ne crna i gusta kao nafta. Ipak, sada to nije bilo bitno. Nije bilo vraćanja.

Stala je na pola puta preko mosta i prislonila ranac uz zid. Onda, uz brzi osvrt oko sebe, jurnula je preko barijere i uhvatila se za spoljnu stranu betonske ograde.

Vrhovi njenih patika nesigurno su balansirali na betonskoj ivici. Stegla je zid, trgnuvši se kada je njen krvavi dlan očešao kamen, a onda se okrenula ka vodi. Vetar joj je nosio kosu, šamarajući je i pekući joj oči dok vrele suze nisu počele da izviru. Potisnula ih je treptanjem.

„Hej!“ Čula je uzvik iza sebe. „Hej, šta to radiš?“

Vreme joj je isteklo.

Prikovala je pogled za more sivih zgrada na dalekom horizontu i s poslednjim udisajem pustila betonsku ogradu. A onda je padala, padala, padala.

Ono malo vazduha što je ostalo u njenom telu izbila je ledeno hladna voda. Borila se protiv nagona da se odupre nogama i izroni, i umesto njemu predala se mastiljavom crnilu, puštajući da je težina odeće, poput kamena, povuče ka dnu.

Kada je Big Ben odzvonio podne, nje nije bilo, izgubila se u mračnim dubinama.

Dora

Današnjica

Bilo je kasno kada je Dora stigla kući. Ušla je kroz teška metalna vrata stare fabrike dugmadi i popela se uz tri kraka stepenica do svog stana. Na stepeništu je bilo hladno i sumorno, ali dok je okretala ključ u bravi, čula je muziku i dobrodošao zvuk tiganja i pribora koji zvekeću iz dubine kuhinje.

„Dušo, vratila sam se“, doviknula je skidajući svoje ubistvene cipele i šutirajući ih na rastuću gomilu obuće pored ulaznih vrata. Vlažan nos i ogromne crne oči pojavili su se iza ofucane kožne sofe, a za njima i dugačak rep koji je mahao. „Zdravo, Gormli“, rekla je, s ljubavlju potapšavši psa po leđima. „Jesi li se umorio?“

Denov čokoladni labrador ponovo je zamahao repom, zevnuo i odšunjao se nazad u dnevnu sobu.

„Ne ulazi u kuhinju“, čula je Dena kako viče. „Kuvam... nešto eksperimentalno... veoma blumentalno... dopašće ti se.“

Dora se nasmešila – oboje su znali da Den ne ume da kuva. Letimično je pregledala poštu na stolu pored vrata – ništa osim računa. „Nisam znala da imamo ikakvu hranu?“, pitala je sumnjičavo.

„Ovaj... nismo imali. Uf, sranje!“ Čula je zvuk nečega što se razbija.

„Išao si u kupovinu?“

„Tako nekako. Samo nemoj još da ulaziš, uskoro će biti spremno.“

Dora je ušla u dnevnu sobu. Veliki, beli otvoreni prostor bio je na dvema naspranim stranama oivičen prozorima od poda do tavanice.

Dok je prolazila, iznenadio ju je pokret koji je uhvatila krajičkom oka, ali se smirila shvativši da je to samo njen bleđi odraz u prozorima. Bila je nervozna. Poslušno je ostala u sobi, uključila par lampi i vratila nekoliko Denovih raskupusanih knjiga o umetnosti nazad na police pored televizora. Gormli je već bio sklupčan na svom krevetu pored sofe i jednim okom lenjo pratio njeno kretanje. Dora se osvrnula pitajući se hoće li ovo ikada stvarno biti *njihov* dom. Prošlo je šest meseci i jedva da su zagreballi površinu ogromnog projekta kog su se prihvatili. Goli zidovi od cigala obojeni su u belo, a daske ispeskirane i polirane. Bilo je čisto i prostrano, ali je pomalo delovalo kao galerija koja čeka da bude popunjena eksponatima. Prosto nisu imali vremena da ga pretvore u dom; razne druge stvari pristizale su jedna drugu.

„Dobro, sad možeš da dođeš“, čula je Dena kako viče.

Dora je gurnula vrata ka kuhinji, ona su zapela za pocepani linoleum, pa je morala jako da ih gurne ramenom, a tada su se širom otvorila uz tresak.

Den je stajao pored klimave skele od dasaka, koja je trenutno izigravala njihov sto. Teatralnim zamahom ruke pokazao je dve činije iz kojih se pušila supa od paradajza i tanjir belih kriški hleba namazanih maslacem. Na kuhinjskom pultu iza njega mogla je da vidi otvorenu konzervu supe. Prišla mu je i obavila mu ruke oko vrata, ljubeći njegovu neobrijanu bradu.

„Ovo je najlepša stvar koju sam videla čitav dan.“

„Toliko loše, a? Kako je prošla prezentacija?“

Dora je slegla ramenima. „Teško je reći; klijenti nisu baš odavali utiske.“

„Ali šef je bio zadovoljan?“

„Mislim da jeste. Biće još zadovoljniji ako potpišemo ugovor s njima. Bio bi to pravi trijumf za agenciju – a bilo bi dobro i za mene“, dodala je, „jer bih ja bila zaslužna.“

Den ju je pustio iz svog velikog zagrljaja i poveo ka stolu. „Hajde da jedemo pre nego što se ohladi.“

Dora se smestila za sto i posegnula za parčetom hleba. „Hvala ti za ovo.“

„Nije to ništa, stvarno.“ Gurnuo je šolju čaja ka njoj. „Jesi li dobro? Izgledaš malo bleđo.“

Pandorina kutija

„Dobro sam, samo je dan bio baš dug. Umorna sam.“

Pogledao ju je zabrinuto. „Previše radiš.“

„Dobro sam“, ponovila je i slegla ramenima. „A kakav je bio *tvoj* dan?“, pitala je, skrećući temu sa sebe. „Jesi li mnogo uradio?“

Kao da je neko upalio svetlo na Denovom licu. „Bilo je fantastično. Postigao sam ogroman napredak. Tačno znam šta će biti moj sledeći rad. A Kejt Grimšo pozvala je da potvrdi narudžbinu za tri skulpture s moje izložbe, pa ću sigurno biti uposlen sledećih nekoliko meseci.“

„To je divno!“ Dora je podigla šolju, a on je svojom kucnuo o nju. „Stvarno, to su divne vesti.“ Oboje su znali da je Den čekao da mu naiđe inspiracija. Njegov poslednji niz bronzanih skulptura bio je prikazan u sićušnoj londonskoj galeriji, gde ga je pronašao poznati kolekcionar umetničkih dela, ali od tada je osećao pritisak da mora nastaviti s nečim još boljim. Dora je znala da ga pauza tišti, pa je bilo pravo olakšanje čuti da je, ako ništa drugo, pronašao inspiraciju.

„Hoćeš li da mi pričaš o tom novom delu?“

Den je odmahnuo glavom. „Žalim, ne o ovom. To je iznenađenje.“

„Intrigantno. Znači, sad nemam pristup rezervnoj sobi?“

„Da, i ne zaboravi da je to studio, a ne rezervna soba.“

Nasmešila se ka svojoj činjiji i oboje su se prepustili udobnoj tišini, srčuci supu sve dok pred njima nisu ostale prazne posude.

„Opraću sudove“, ponudila je.

„Samo trenutak, nabavio sam ti ovo“, rekao je ispruživši joj dve braon kapsule.

„Šta je to?“, pitala je, sumnjičavo ih ispitujući. „Izgledaju kao konjske tablete za smirenje.“

„Vitamini. Gospođa Sing iz prodavnice na uglu kaže da bi trebalo da počneš da ih piješ.“ Zračio je ka njoj, pa ih je Dora uzela s njegovog ispruženog dlana i spustila pored svoje prazne činije.

„Hvala“, rekla je, pitajući se kod koliko je ljudi već izbrbljao vest. Stvarno treba da razgovaraju, shvatila je. Međutim, ne sada – ne kada je toliko srećan zbog svog posla. Može da sačeka.

Kasnije te noći probudio ju je zvuk kiše koja je bubnjala po krovu iznad njihovog kreveta i Denovo panično jurcanje po sobi.

„Treba li ti pomoć?“, pitala je pridigavši se u tami na lakat.

„Ne, ostani u toplom. Sve je u redu.“ Čula ga je kako se sapliće o tiganj i zvuk vode koja se prosipa po podu. „Bem ti glupavi krov.“

Nasmešila se u mraku i slušala ga kako kreativno razmešta pažljivo sakupljenu kolekciju činiija i šerpi dok zvuk vode koja kaplje po metalu nije počeo da se meša sa zvukom kiše spolja.

„Uskoro će leto“, pokušala je da ga razveseli.

„Hmmm...“, bilo je sve što je rekao, a to ju je zabrinulo. Obično je on bio optimističan. Agent koji ih je proveo kroz oronulu staru fabriku ponosno je proglasio prostor „potkrovljem njujorškog stila“, ali svi su znali da je to samo trgovačko trućanje. U stvari, stajali su na vlažnom, trošnom spratu na vrhu stare fabrike u Ist Endu. Imao je potencijal i mogao je Denu da pruži neophodan radni prostor za pravljenje složenih bronzanih skulptura, ali još je bio daleko od prelepog, modernog otvorenog prostora u koji ga je Dora u mislima pretvorila kada su ga prvi put razgledali. S realnošću je bilo teže živeti, i otkako su kupili to staro mesto, Den je bio osoba koja ju je razveseljavala kada bi se zabrinula zbog trulih dasaka na podu, cevi koje cure i rupa na krovu.

„Vrati se u krevet. Rešićemo to ujutro“, pokušala je da ga umiri.

„To govorimo već šest meseci.“

„Znam. Ali stvarno hoćemo, u redu?“

Den je odustao i zaronio pod pokrivač, trljajući svojim hladnim stopalima njena sve dok nije zakukala. „Izvini, ali tako si divna i topla.“

Okrenula mu je leđa i ugnezdila se u utešne krivine njegovog tela. Bili su kao dve kašike. Njegove ruke skliznule su oko njenog struka, a njegove šake, grube i jake, zaustavile su se na njenom stomaku. Mogla je da oseti njegovo sporo disanje na svom vratu i shvatila da ga već hvata san. Zavidela mu je na sposobnosti da tako lako padne u san – san nedužnih. Ona već dugo nije mogla tako da zaspi, a sada kada je bila budna, misli su joj se odjednom uzjogunile.

Prvo je u sebi premotala prezentaciju za „Sanrajz žitarice“; prisećala se svog dela nastupa. Mislila je da je dobro prošla, ali sada, dok je ležala u mraku i slušala kišu, počela je da sumnja. Znala je da će, ako nastavi da premišlja o tome, ostati budna satima, pa je umesto toga pokušala da se koncentriše na opuštanje prstiju. To je, beše, savet za nesanicu iz onih knjiga za samopomoć? Počnite od nožnih prstiju i nastavite naviše

Pandorina kutija

uz noge, opuštajući svaki deo tela, jedan po jedan. Dok stignete do nosa, sigurno ćete zaspati. Bila je sigurna da je to negde čula.

Međutim, stigla je samo do kolena. Bilo joj je teško i da se usredredi na njih, a kamoli da ih opusti. Tada je osetila hladnu, podmuklu paniku kako se pridiže iz stomaka. Bilo je isto poslednjih nekoliko noći: hladan stisak iznutra i nagli, obuzimajući osećaj da ostaje bez daha, kao da nešto teško leži preko nje, pritiska je u dušek. Dorino srce počelo je divlje da lupa.

„Deni?“ rekla je u mrak.

Nije bilo drugog odgovora osim dobovanja kiše i glasnog lupanja njenog srca.

„Deni, jesi li budan?“ Gurnula ga je.

„Mmm...“, zabrundao je. „Ne.“

„Moramo da razgovaramo.“ Više ni sekund nije mogla da izdrži ležeći sama.

Denove ruke stegle su se oko njenog struka. „Spavaj. Rešićemo krov ujutro.“

„Neću da razgovaram o krovu.“ Osetila je kiseli ukus u ustima i progutala. „U pitanju je... beba.“

Mogla je da oseti kako su se njegove ruke blago ukočile, a disanje u njen vrat trenutno zaustavilo. „Šta je s bebom?“ promrmljao je.

„Moramo da razgovaramo o njoj.“

„Baš sad?“

„Da.“

Den se u tami pridigao na lakat i pogledao je. „Šta se desilo?“

Duboko je udahnula i pokušala da kontroliše drhtanje udova. „Čini mi se kao da samo plutamo, bez ikakve kontrole, i da puštamo da nas život zapljuskuje. Mislim da bi trebalo da odlučimo želimo li ovo zaista ili ne. Beba je ogromna odgovornost. Hoću da kažem, kako možemo i da pomišljamo na podizanje deteta, kada nemamo ni suvo mesto za život?“ Dora je mogla da čuje histeričnu notu u svom glasu.

Den je na trenutak bio tih. „Sredićemo stan. Ne brini. Ove nove narudžbine doneće još novca. Stiglo je proleće i sad možemo da sredimo krov, a onda ćemo rešiti vlagu u kuhinji i kupatilu. Posle nam ostaje samo kozmetika.“ Zaustavio je zevanje. „Od početka smo znali da će ovo biti dugoročan projekat. Mislio sam da si spremna za to?“

„I bila sam, mislim, *jesam*“, ispravila se. „Nije stan u pitanju. Ne baš. Mislim, ima još toga.“ Progutala je. „Zar se nikada ne zapitaš jesi li spreman da budeš roditelj?“

Tišina je ispunila prostoriju.

„Nisam sigurna“, nastavila je tihim glasom, „da li želim da budem majka. To je tolika odgovornost. Mi više ne bismo bili par. Bili bismo... porodica.“

Den je uzdahnuo. „Siguran sam da se svaki novi roditelj tako oseća, Dora. To je savršeno prirodno. Znam da nije bilo planirano“, još jednom je zevnuo, „ali je uzbudljivo, zar se ne slažeš? Porodica.“ Zastao je na trenutak. „Meni to dobro zvuči.“

Dora se promeškoljila u njegovom naručju i okrenula ka praznini iznad njihovih glava. Za Dena je sve uvek bilo tako jednostavno. On je stvari posmatrao crno-belo. To je volela kod njega. Ali njen život nije bio crno-beo. Bio je u nijansama sive, kao uljana slika olujnog oblaka koja visi iznad kamina. Kako bi čovek poput Dena, čovek koji u svom srcu nosi samo bezbrižnost i optimističan pogled na svet, mogao shvatiti šta ona oseća?

„Dora, da li je to zbog tvoje porodice? Zbog... znaš već?“

Klimnula je u mraku, ali nije mogla da progovori.

„Znam da je to bilo užasno. Znam, iz ono malo što si mi pričala, da još živiš s tim. Veruj mi, Dora, želim da razumem, stvarno želim.“

Ležala je vrlo mirno.

„Ali ovo je prilika za tebe da nastaviš dalje, zar ne shvataš?“ Mogla je da oseti kako se njegov zagrljaj steže oko njenog struka i kako njegovi dlanovi miluju njen stomak nežnim, utešnim pokretima. „To je novi život... novi početak... mi i naša beba. Imaćemo našu porodicu. Zar to ne želiš?“

Dora nije znala šta da kaže. Naravno da je želela život s Denom. Volela je i njega i njihov zajednički život u Londonu. On je bio njen oslonac. Ipak, u isto vreme, bila je krajnje paralisana. Prošlo je mnogo vremena, a ona se još osećala kao devojčica, kakva je bila pre svih tih godina. Ništa se nije promenilo, ništa suštinski bitno. Kako je mogla i da razmišlja o ogromnoj odgovornosti majčinstva... o tome da bude odgovorna za drugo ljudsko biće kada je već bila onako katastrofalno neodgovorna u prošlosti? I kako može da razmišlja o zasnivanju

Pandorina kutija

sopstvene porodice kada je porodica u kojoj je odrasla – ona koju je obožavala i za koju je mislila da će večito biti tu za nju – bila tako temeljno razorena? Istina je bila da nije verovala da zaslužuje svoju porodicu. Nije zasluživala novi početak s Denom. Nije zasluživala sreću. Ali kako da mu to kaže?

„Spavaj“, promrmljao je Den u njen vrat. „Noću sve uvek deluje gore. Razgovaraćemo sutra.“ Njegov zagrljaj lagano je oslabio i znala je da će joj opet umaći u san. „Osećaćeš se bolje ujutro“, prošaputao je.

„Laku noć“, rekla je pre nego što se okrenula u njegovim rukama i zagledala u crnilo spavaće sobe. Den greši. Znala je da se ujutro neće osećati bolje. Poslednjih deset godina provela je svakog jutra terajući sebe da bude bolje... da se oseća bolje. I svako jutro budila se s mučnim saznanjem da je ona kriva za raspad svoje porodice. Ponekad se osećala kao da su je svi napustili, kao da su presekli užu i pustili je da sama pluta kroz život. Ali onda bi se prisetila da je njena krivica što su bili rasuti kao ostaci potopljenog broda. Krivicu zbog toga osećala je kao dubok, pulsirajući bol.

Dok je Den počinjao tiho da hrče, Dora je zatvorila oči. Želela je da i nju obuzme san, ali znala je da su za to šanse male. Umesto toga, pustila je misli da lutaju stazama iz njene prošlosti. Polako, one su krenule širokim putem s tri trake. Gotovo da je mogla da čuje vetar kako juriša kroz visoke platane i oseti miris soli koji je on nosio. Skrenula je iza ugla i ugledala je: staru, rasplinutu farmersku kuću, visoko na dorsetskim stenama, sa okrećenim zidovima koji su na suncu sijali kao svetionik. Kako joj se približavala, mogla je da vidi umršeni bršljan koji je puzio uz njene zidove, uvijajući se oko nadstrešnice krova pokrivenog sivim škrljcem. Polako je prilazila još bliže i videla masivna ulazna vrata od hrastovine, izbledela od vremena i starosti. U mislima je gurnula vrata, glatko drvo bilo joj je poznato pod prstima, i ušla u hodnik – hladan, mračan i opsednut koracima jedne generacije Tajdovih. Prošla je pored jednih otvorenih vrata, ne obraćajući pažnju na elegantnu crnokosu ženu nagnutu nad stolom punim knjiga i papira. Okrenula je leđa zvuku kikitanja, koji je odjekivao niz škripave stepenice, i prošla pored zgodnog, bledokosog muškarca koji je sedeo u dnevnoj sobi i zurio u novine raširene preko krila. Odolela je privlačnosti kuće i nastavila ka zimskoj bašti kroz čija je otvorena vrata dopirao primamljivi miris ruža i jorgovana.

Odlebdevši kroz njega, krenula je niz široki travnjak ka sireninoj pesmi mora koje se u daljini razbijalo o stene ispod nje.

Kada je stigla do izuvijanog starog trešnjinog drveta u voćnjaku, okrenula se i pogledom proučavala kuću, zagledajući široke prozore s horizontalnim klizećim oknima. Zurila je u njih tražeći odgovore duboko u njihovim senkama, ali stakla su bila zatamnjena pod sunčevim sjajem.

Kliftops. Kuća koju je nekada zvala domom.

Den se pomerio i uzdahnuo u snu, i dok je Dora premeštala dlanove na svoj još ravni stomak i razmišljala o budućnosti, odjednom je shvatala. Više nije mogla da se krije. Morala je da se vrati u Kliftops. Morala je da se vrati i suoči s prošlošću.

Helen

Šesnaest godina ranije

Helen je stajala u hodniku i posmatrala sve veću gomilu kofera, torbi, cipela i kaputa. Ne bi imala ništa protiv da neko zvanično otkáže Uskrs. Samo pakovanje bilo je dovoljno gadno. Trebalo je razvrstati brda odeće za pranje, isprazniti frižider, prekopati ostavu u potrazi za odavno zaturenim peškirima za plažu, a potom sve nagurati u prtljažnik koji je stenjao od naprezanja. Kada se tome doda činjenica da je Ričard još sedeo u radnoj sobi i obavljao poslovni telefonski razgovor u poslednjem trenutku, a devojčice lunjale po kući u besciljnom usporenom snimku, to je bilo dovoljno da Helen poželi da vrišti na nekoga, dugo i glasno.

Ušla je u kuhinju da isprazni kantu i zatekla Doru kako sedi za stolom i sanjivo gleda u baštu preko svoje činije žitarica.

„Nemoj mi reći da još jedeš taj kornflejks?“, pitala je, rvući se s prepunom kesom za smeće.

„Aha.“

„Pa požuri“, rekla je, najzad oslobodivši kesu iz kante i vezujući je. „Moram da uključim mašinu za sudove.“

Dora je klimnula i podigla simbolično punu kašiku žitarica do svojih usana. Zadovoljna, Helen je izašla iz prostorije i krenula da pronađe Kasi. Pretpostavila je da je ona na spratu i pakuje se, ali kada ju je najzad našla, njena starija ćerka bila je opružena preko svog kreveta, poluodevena, čitala roman i lenjo sisala krajeve kose. Bila je to poslednja kap.

„Zar ti nisam rekla da do deset treba da budemo na putu?“ viknula je Helen. „Zaglavili smo se u saobraćaju.“ Pogledala je ogorčeno po Kasinoj ispreturanoj sobi. „I zar te nisam sinoć zamolila da ovo središ? A nisi čak ni počela da se pakuješ!“

„Opusti se, mama. Trebaće mi pet minuta. Stvarno ne znam čemu gungula. To je samo nedelja kod bake i deke. Ti i tata ponašate se kao da idemo na nekakvu polarnu ekspediciju!“

Sarkazam, to je bilo novo. Helen je videla kako se Kasin pogled ponovo vraća na knjigu u rukama i morala je da se odupre nagonu da preleti preko sobe i zavrtači je kroz prozor. Umesto toga, duboko je udahnula i izbrojala do tri. Sa jedanaest godina, Kasi je bila bistra devojčica i već je znala kako da je iznervira.

„Pa, neću ti ponavljati“, upozorila ju je Helen dok je izlazila iz sobe. Bio je to slabašan pokušaj, ali nije mogla da se seti ničeg boljeg čime bi joj zapretila: nisu baš mogli da odu bez nje, koliko god to delovalo primamljivo.

Zatvorila je Kasina vrata i povukla se niz hodnik u svoju spavaću sobu. Izubijani stari kofer ležao je otvoren na krevetu. Još je morala da odluči da li da spakuje haljinu ili još jedan par pantalone. Pantalone bi bile praktičnije, ali znala je da njena svekrva od svih očekuje da se potrude za Uskrs. Helen je pogledala zelenu svilenu haljinu koja je visila u ormaru, a potom crne somotske pantalone, pre nego što je popustila i spustila haljinu preko sve veće gomile odeće. Mogla je bar da pokuša da ove godine održi primirje s Dafne.

„Ta je fina, jesam li je već video?“, pitao je Ričard, ušavši u sobu i bacivši pogled na haljinu koja je ležala na vrhu otvorenog kofera.

Helen je prevrnula očima. „Samo oko milion puta.“

„O... pa, lepa je. Jesmo li spremni za polazak?“

Helen se nakostrešila. Nije ona celog jutra visila na telefonu. „Devojčice se još zamlaćuju“, rekla je, boreći se sa zatvaračem na koferu dok Ričard nije prišao i navalio se na njega, „ali trebalo bi da budemo na putu za oko pola sata.“ Bilo je to optimistično, ali ona potajno nije marila ako budu kasnili. Zaista nije bila ni u kakvoj žurbi da ode u Dorset i započne sedmicu učtivog ćaskanja, šetnje po prirodi i uspavljujućih šolja čaja s Ričardovim roditeljima. Znala je da je to bila tradicija porodice Tajd – svi zajedno u velikoj kući za Uskrs, a znala je i koliko

Pandorina kutija

je Ričard voleo da vodi nju i devojčice u svoju kuću iz detinjstva, ali ona je žudela da, bar jednom, provede praznik mirno, kod kuće: da ode u kupovinu, nešto pročita, malo prčka po kuhinji, možda nešto uradi u bašti. Ipak, nije bilo svrhe maštati, to se nikada neće desiti. Kada je bilo reči o porodičnim običajima, Dafne Tajd uvek je uspevala da istera po svom.

„Mama je vrlo uzbuđena zbog naše posete“, rekao je Ričard, kao da joj čita misli. „Navodno je pekla cele sedmice. A tata razmišlja o tome da povede devojčice na jedrenje.“

„Divno“, rekla je Helen, primoravajući se da uzvratu osmeh suprugu. Pristaće na to, kao što je uvek radila, radi ostalih. Ipak je to bila samo sedmica u Kliftopsu.

Četrdeset pet minuta kasnije, posle poslednjeg pročešljanja kuće, preslaganja prtljažnika i panike u zadnjem trenutku zbog Dorinog nestalog kupaćeg kostima, porodica Tajdovih zaključala je svoju kuću u severnom Londonu i nagurala se u automobil. Začudo, stigli su sve do Vinčestera pre nego što su se prvi zvuci žvanjkanja začuli sa zadnjih sedišta.

„Nije fer“, cmizdrila je Dora, „ja nikada ne biram muziku.“ Helen je u ogledalu mogla da je vidi kako prevrće album novog dečačkog benda.

„To je zato što imaš truli ukus“, rekla je Kasi.

„Nemam.“

„E, imaš.“

„Ti budi sudija“, promrmljao je Ričard u bradu dok je signalizirao i preticao još jednu kamp prikolicu koja je milela ka zapadu.

Helen se izvila sa suvozačkog mesta i nazimenično posmatrala ćerke. Kasi je bila zgrbljena u uglu zadnjeg sedišta, glave okrenute ka prozoru, lica zaklonjenog zavesom od plave kose. Bila je tvrdoglava i Helen je već znala da je ova neće pogledati. Zato se okrenula ka Dori koja je zurila u nju molećivim zelenim očima ispod neravnih šiški skraćenih kod kuće. Helen je uzdahnula. „Hoćete li vas dve da se smirite? Vaš otac pokušava da se koncentriše na put.“

„Ali na mene je red da biram...“ Dorini obrazi su se zajapurili.

„Ako ne prestanete da se raspravljate, neće ni biti muzike.“

„A-ali...“, Dora je začutala pred majčinim pogledom i Helen se ponovo okrenula napred.

„Jesi li dobro, ljubavi?“, Ričard je skinuo ruku sa upravljača i spustio je na njenu ruku.

„Aha“, klimnula je, gledajući beskrajnu vrpcu od mačjih svetala koja su jurila ka njima. Počinjala je jedna od njenih glavobolja i, iskreno, više bi volela malo mira i tišine umesto neumornog bubnjanja pop muzike. Ipak, i ona je svakako bila poželjnija od Kasinog izliva besa. Tiho je uzdahнула sama za sebe: ni posle dvanaest godina putovanje nije postalo nimalo lakše.

Još se sećala svog prvog putovanja s Ričardom u Kliftops. Bio je sumoran martovski dan, nebo tako gusto pokriveno oblacima da je čovek morao da se zapita da li će sunce ikada ponovo zasjati. Nervozno je sedela u automobilu uplićući i rasplićući kožne rese na svojoj torbi dok je Ričard prstima bubnjao u ritmu po upravljaču. Jurili su sve bliže kući u kojoj je odrastao i roditeljima koje će ona uskoro, ako sve bude išlo po planu, zvati svekrom i svekrvom.

„Obožavaće te“, umirivao ju je. „Skoro koliko i ja.“

„A beba?“, pitala je, zaštitnički milujući svoj jedva nabrekli stomak.

Ričardov pogled sledio je njene ruke pre nego što se vratio na put. „Ja ću to da rešim. Sve će biti u redu. Veruj mi.“

I verovala mu je, bezrezervno, što je bilo čudno, jer su se znali samo nekoliko meseci. Helen je bila na poslednjoj godini fakulteta, student klasičnih nauka. Ričard – malo stariji – završavao je svojih pet godina studija arhitekture da bi počeo da radi u očevoj firmi. Upoznali su se, predvidljivo, gde i većina studenata: u pabu. I odmah su se složili.

Ričard je bio visok i svetlokos, sa očima boje različka, širokim ramenima i nekom vrstom samouverenosti odraslih koja je uobičajena kada ste omiljeni jedinac. Helen je primetila da je posmatra s drugog kraja bara. Rešila je da okuša sreću i uzvratila mu osmeh, a on joj je kasnije rekao da se upecao baš na taj prvi osmeh. Ljubav na prvi pogled, tako je to nazvao. Probio se do njihovog stola i predstavio se. Dopao joj se način na koji je to uradio, direktno i iskreno, bez ispraznog ćaskanja, bez cerenja i namigivanja ka drugarima. Od samog početka delovao je dobro, iskreno i ljubazno. A ako ju je ono malo iskustva s muškarcima, koje je do tada imala, ičemu naučilo, te osobine bile su zaista vrlo retke.

Zabavljali su se nekoliko nedelja i bilo je zabavno. Vodio ju je na ragbi utakmice i nudio joj svoj sako kada bi drhtala na tribinama.